

Pláč radikální antisystémové levice české v zemích koruny české – díl druhý aneb příběh o šagrénové kůži

---

Lenin svého času nezvratně prokázal, že – jelikož kapitalistická organizace společnosti, vlastnicko-třídní strukturace kapitalistických výrobních vztahů nedovoluje příslušníkům dělnické třídy coby nevládníkům výrobních prostředků rozvíjet automaticky a bez dalšího zprostředkování jinou vlastnickou aktivitu, než je aktivita spojená s prodejem pracovní síly, s vytvářením co nejvýhodnějších podmínek prodeje a nákupu pracovní síly na trhu práce, přičemž platí, že čím více rozvíjejí příslušníci dělnické třídy tuto vlastnickou subjektivitu, každodenní sociálně ekonomickou praktickou aktivitu vlastníka pracovní síly, tím se ve stále větší míře se stávají objektem systému kapitalistického vykořisťování: dělník jako vlastnický subjekt v sociálně ekonomické roli izolovaného prodáváče pracovní síly, jenž se snaží toto své jediné zboží a vlastnictví prodat co nejvýhodněji, se tím v systému kapitalistické sociálně ekonomické a třídně sociální dělby práce stále znovu a znovu reprodukuje coby objekt kapitalistického vykořisťování – může si dělnická třída výhradně svými silami, samočinně a živelně vypěstovat pouze tak zvané uvědomění tradeunionistické, které zrcadlí formu a metodu, nikoli však podstatu kapitalistického vykořisťování, odráží protiklad zájmů buržoazie a proletariátu, nikoli ale moment nesmiřitelnosti v rámci této zájmové protikladnosti kapitalistického způsobu výroby a celého kapitalistického společenského zřízení; svým třídně sociálním původem je vědomím dělnickým, sociálně politickým obsahem a ideologickou orientací je však vědomím buržoazním, buržoazní ekonomickou a politickou ideologií dělnické třídy, výrazem ideového a politického podřízení dělnické třídy buržoazii: masové běžné vědomí dělníků a dalších sociálně ekonomických skupin obyvatelstva, diskriminovaných a utlačovaných systémem kapitalistického vykořisťování, do sebe živelně a automaticky nasává a vstřebává buržoazní ideologii, čímž se v kapitalistické společnosti stávají buržoazní ideje a teorie vládnoucími idejemi a teoriemi.

Překonání odcizeného, falešného, převráceného, iluzorního a fetišistického vědomí a sebevědomí, které živelně a samočinně vzniká v masové, běžné a každodenní duchovně praktické aktivitě dělníků na základě jejich každodenního vlastnického jednání, subjektivity vlastníků pracovní síly, formování třídního, revolučního socialistického ideově politického uvědomění, pochopení objektivního celotřídního zájmu, revoluční sociálně historické úlohy a dějnotvorné funkce proletariátu v sociálně ekonomických masách skupinách a vrstvách klasického (či kognitariárního) dělnického obyvatelstva, je dle Leninova názoru možné pouze tak řečeno „oklikou“, skrze revolučně demokratickou politickou aktivitu, prostřednictvím zapojení dělníků do revolučně kritické sociálně politické praxe. Pro tuto aktivitu si ovšem musí dělnická třída vytvořit určité podmínky, neboť do revolučně kritické sociálně politické praxe nevstupují příslušníci dělnické třídy automaticky, ale jen díky aktivní úloze zvláštního institucionálního politického subjektu – revoluční marxistické strany nového historického typu, kterou vedou a v jejímž čele stojí (musí stát) revolucionáři z povolání. Marxistická revoluční strana, kterou vedou a řídí revolucionáři z povolání, ztělesňuje spojení teorie vědeckého socialismu s masovým dělnickým hnutím, zosobňuje revoluční třídní svazek nejuvědomělejších příslušníků dělnické třídy a dalších sociálně ekonomických skupin pracujících mas, diskriminovaných a utlačovaných systémem kapitalistického vykořisťování. Revoluční strana je třídně uvědomělým oddílem, ideovým předvojem dělnické třídy vyzbrojeným

znalostí zákonů historického vývoje společnosti a třídního boje, jež zahrnuje mimo jiné i marxistický teoretický a metodologický přístup ke zkoumání rozdílu mezi profesně zaměstnaneckou a třídně sociální strukturací společnosti – což platí nejen vůči buržoazii v kapitalismu, nýbrž i při zkoumání reálné třídně sociální struktury reálně existujícího socialismu! Strana je zároveň též organizovaným oddílem dělnické třídy, jehož členové se na základě dobrovolné, uvědomělé kázně podřizují usnesením strany, jinak by strana nemohla mít jednotnou vůli, dosáhnout akční jednoty svého členstva, vést boj dělnické třídy; strana tak může vést v praxi boj dělnické třídy a usměrňovat jej k jednomu cíli jedině tehdy, budou-li všichni její členové zorganizováni v jednotný společný oddíl, spjatý jednotou vůle, akční jednotou a jednotou dobrovolné kázně, která je závazná jak pro předáky, tak pro „obyčejné“ členy, takže se členstvo strany nemůže v žádném případě dělit na „vyvolené“, pro něž neplatí stranická kázeň a kteří se nemusejí podřizovat stranickým usnesením, a na „nevyvolené“, kteří se musejí řídit stranickými usneseními a na něž se vztahuje i stranická kázeň; revoluční marxistická strana je organizačním předvojem, nejvyšší formou politické organizace dělnické třídy, jejím posláním je vést další organizace, v nichž se dělníci mohou sdružovat, především organizace odborové.

Je jasné, že zdravý vnitřní život revoluční marxistické strany zahrnuje názorovou pluralitu a naprostou svobodu diskusí a polemik (samozřejmě v rámci světónázorové, hodnotové a programové orientace strany), výstavbu všech stranických orgánů demokratickou volbou zdola, současně se ovšem názorová svoboda pro menšinový názor musí po přijetí stranického usnesení spojit s podřízením menšiny většině a vnitrostranická demokracie musí být spojena s podřízením nižších stranických orgánů orgánům vyšším, podřízením všech organizací jednotnému vedoucímu orgánu, jímž je sjezd strany a mezi sjezdy ústřední výbor – bez těchto zásad není možná organizační celistvost a akční jednotota strany. Je třeba zdůraznit, že v Leninově době byla bolševická strana, kdy sociálně demokratická strana Ruska musela v podmínkách feudálního politického systému a carského samoděržaví pracovat po velkou většinu doby v hluboké ilegalitě, vzorem názorové svobody a vnitrostranické demokracie – takže by si například i Haló noviny mohly vzít z Leninových bolševiků příklad v tom, že je třeba otevřeně diskutovat o palčivých otázkách vnitrostranického života, jelikož „boj názorových odstínů ve straně je nezbytný a nevyhnutelný, pokud nevede k anarchii a k rozkolu, pokud se vede v mezích schválených společně všemi soudruhy a členy strany“ – a současně též i vzorem akční jednoty a akceschopnosti, jinak by nebyla schopna dovést ruský proletariát k vítězství v říjnu roku 1917.

Současně je nutno mít neustále na zřeteli, že Leninovo pojetí procesu vnášení revoluční socialistické ideologie do dělnických mas není možné redukovat a zjednodušovat ve smyslu interpretačního přístupu, který sice doceňuje rozhodující úlohu revoluční strany pro zprostředkování přijetí revoluční ideologie, jenž však zároveň nechápe, že rozhodujícím momentem tohoto pojetí je důraz nikoli na vedoucí, řídicí a organizační funkci strany, nýbrž na proces vtahování dělnických mas do politické aktivity vedené stranou, v němž strana zprostředkuje masám praktické zkušenosti z politického boje a ve kterém se, což je rozhodující, příslušníci dělnické třídy přetvářejí z role pouhého manipulovatelného objektu politiky v aktivní a činný politický subjekt společenského vývoje – a každý člen strany i celého revolučně demokratického hnutí se může z tohoto důvodu stát revolucionářem z povolání. Právě v tomto procesu, kdy masy pracujících pod vedením strany aktivně a ve stále větším měřítku vstupují do revolučního politického třídního boje, se stav jejich vědomí zásadně mění. Jen v této politické aktivitě se učí uvažovat a jednat jako příslušníci, respektive spojenci dělnické třídy v třídním boji, z pozic svých základních dlouhodobých zájmů, jako skutečný

subjekt společenského vývoje, společenských vztahů, formuje se v nich třídní neboli revoluční socialistické uvědomění, přičemž se na podkladě získaných politických praktických zkušeností utváří nezbytný emocionální základ pro přijímání revoluční ideologie čili přeměny poznatků obsažených v teoreticko-logické soustavě kategorií vědeckého socialismu v osobní ideové a politické přesvědčení stále rostoucího počtu dělníků. Znovu opakujeme, že tato politická aktivita zprostředkovaná vlastní politickou stranou nahrazuje dělníkům formativní vliv ekonomické vlastnické aktivity, od nichž jsou v podmínkách kapitalismu – alespoň toho kapitalistického výrobního způsobu, jež znali a pojmově teoreticky modelovali Marx a Lenin – odcizeni a která jako jádro každodenních aktivit formuje v sociálně ekonomických masách diskriminovaných a vykořisťovaných třídně uvědomělé postoje příslušníků buržoazie, buržoazní třídní vědomí.

Revoluční strana zpředmětnuje spojení předvoje dělnické třídy s milionovými dělníckými masami a „obyčejní“ i „neobyčejní“ členové komunistické strany musejí mít stále na paměti, že i kdyby byla strana nejdokonalejším předvojem, i kdyby byla zorganizována sebelépe, nemůže existovat a rozvíjet se bez spojení s masami neorganizovanými ve straně, nemůže existovat a rozvíjet se, pokud se toto spojení nerozšiřuje a neutužuje. Pokud by se marxistická revoluční strana uzavřela do sebe, izolovala od mas a ztratila nebo jen oslabila spojení se svou třídou, musí pozbýt důvěry a podpory mas a neodvratně propadnout zkáze. Aby mohla strana plnit své úkoly a rozvíjet se, musí rozšiřovat spojení s masami a získat důvěru a podporu milionových mas své třídy. Klasický industriální proletariát – ruku v ruce s vědecko-inženýrským a počítačově informačním (kognitariárním) proletariátem – musí být třídně sociální základnou strategie a taktiky marxistické revoluční politické strany!¹

Leninův projekt formování revoluční dělnické strany si ovšem uvědomoval, že zvláště v Německu a ve Francii se začala na přelomu devatenáctého a dvacátého století v odborových sdruženích a sociálně demokratických stranách prosazovat činnost dělnické, stranické byrokracie, pocházející z funkcionářů odborového a stranického aparátu, parlamentních poslanců, některých členů vedení atd., jež se stala třídně sociální základnou oportunistu v dělnickém hnutí, jehož organizační aspekt spočíval v tom, že se od členské základny hnutí počal odcizovat proces politického rozhodování (jehož třídně sociální obsah a výsledek spočíval nakonec právě v oportunistické politické praxi, v rozměňování základního strategického cíle politiky dělnické strany na „krejcarovou“, „drobečkovou“ politiku boje za drobné ekonomické a sociální požadavky a dosahování nepatrných ústupků ze strany buržoazie, neboli ve zrazování základních, objektivních třídních zájmů proletariátu a programu strany), čímž se poměry v sociálně demokratických stranách těchto zemí začaly přibližovat poměrům v klasických buržoazních politických stranách a sociálně demokratické strany se tak počaly integrovat do politického systému buržoazní formální demokracie. Začalo se v nich projevovat účinkování tak zvaného „železného zákona oligarchie“ podle teorie německého sociologa Roberta Michelse, která pravila, že oligarchické struktury se nakonec prosadí v jakékoli politické organizaci, nezávisle na její ideové a politické orientaci. Michels se snažil tento zákon demonstrovat na příkladu politických stran a odborových svazů. Vedení velkých komplexních organizací se prý vždy dříve či později zvrtné k oligarchii, stane se oligarchickou mocenskou strukturou, když se začne více zajímat o uchování si nabyté moci, než o původní cíle organizace, a tak se i odborová sdružení a dělnické politické strany začnou po jisté době dělit na vedoucí menšinu a vedenou většinu, přičemž o všech důležitých otázkách rozhoduje fakticky a reálně menšina, byť mohou stanovy organizace hovořit jinak a deklarovat formální rovnost všech členů v přístupu k procesu politického rozhodování. Ani v dělnických revolučních

politických stranách, které se programově hlásí k socialistické revoluci a diktatuře proletariátu, nelze dle Michelsovy teorie trvale uchovat vnitrostranickou demokracii, neboť tomu brání údajně neměnná lidská přirozenost, spočívající v tom, že lidé vždy mezi sebou bojují o politickou moc, snaží se dosáhnout nadřazeného postavení nad ostatními.²

Samosprávná politická organizace revolucionářů z povolání však byla v době, kdy rozvíjela svou revolučně demokratickou politickou činnost v útrobách policejné byrokratické státu v hluboké ilegalitě, naprosto imunní vůči působení údajně „železného“ či „dřevěného“ zákona o „nevyhnutelné oligarchizaci politických stran“, neboť jediné „privilegium“, jímž nestvůrné carské samoděržaví „vyznamenávalo“ lidi, kteří náleželi k nejužšímu okruhu jádra strany – a měli by tak dle Michelsovy teorie náležet ke stranickým „oligarchickým vládcům“, kteří si monopolně přivlastnili politické rozhodování ve straně –, spočívalo v tom, že je jako první očekávala sibiřská katorga (neboli vyhnanství a nucené práce na Sibiři), že se před nimi jako prvními otevíraly brány carských kriminálů, nebo jim dokonce v krajním případě byla jedinou odměnou za pracovní výkony profesionálních revolucionářů cesta na popraviště, kde mohli očekávat kulku od popravčí čety nebo katovu oprátku a šibenici. Stejně tak i v období politického vývoje ruské společnosti od únorové buržoazně demokratické revoluce k říjnové revoluci proletářské, socialistické roku 1917 byli všichni členové bolševické strany, počínaje „obyčejnými“ členy a konče „stranickými oligarchy“ v čele s Leninem, samosprávně politicky zorganizovanými revolucionáři z povolání, a proto se mohli stát politickým a organizačním předvojem revolučního třídního politického, hospodářského a ideologického boje dělnické třídy, bolševická strana jednala i ve vývojovém stádiu pokojného či ozbrojeného zápasu za svržení Prozatímní buržoazní vlády a dobytí veškeré státní moci pro sověty dělnických, rolnických a vojenských zástupců, kdy pracovala legálně a zcela svobodně (vyjma krátkého období po známých červencových událostech a dočasném vítězství kontrarevoluce, kdy musela načas opět přejít do ilegality) coby politická strana nového historického typu, jež se byla schopna vypořádat s oportunistem na celé frontě – ideologicky, politicky i organizačně.

Leninův model musel z toho důvodu – a samozřejmě také vzhledem k okolnostem, že v lůně carského policejné byrokratického režimu mohla revoluční dělnická strana působit jediné v hluboké ilegalitě – koncipovat ruskou sociální demokracii jako stranu nového historického typu, jejíž úzké vedoucí a organizační jádro tvořili lidé, kteří se cele věnovali práci pro stranu. Lidé, kteří museli nepřísneji dodržovat zásady utajení i pravidla konspirace a učili se být existenčně závislí na straně, se v první řadě, jak znovu připomínáme, stávali objektem stíhání a pronásledování ze strany carské politické policie, a tudíž mohla takto vyprojektovaná strana plnit funkci samosprávné politické organizace revolucionářů z povolání, jež byla imunní vůči všem snahám reakčních vládnoucích společenských tříd zkorumpovat funkcionáře revolučně demokratického politického hnutí, v níž vládla opravdová komunistická rovnost mezi členy vedení, pracovníky výkonného aparátu a „obyčejnými“ členy strany, ve které nemohla vzniknout žádná oligarchická mocenská skupina, jež by byla „rovnější než ostatní“ a nemusela se podřizovat usnesením stranických orgánů a organizačnímu řádu strany. Je ovšem otázka, zda si Lenin uvědomoval, že díky jeho modelu revoluční politické strany představují – zpočátku zajisté čistě formálně, pouze jako vnější forma bez konkrétního sociálně politického a sociálně ekonomického obsahu – profesionální revolucionáři coby zvláštní profesně zaměstnanecká skupina zveličenou mocenskou funkci, zveličenou proto, že jejich finanční příjmy i celkové hmotné zajištění budou záviset na perspektivách mocenské úlohy, kterou bude v budoucnu hrát revoluční dělnická strana v politickém systému a životě ruské společnosti. Znovu opakuji: tato zveličená

privilegovaná mocenská politická funkce se zrodila jako čistě abstraktní, formální možnost, jakmile ale jednou vznikla, nesla v sobě „zakódovanou“ a „zaprogramovanou“ logiku přeměny možnosti ve skutečnost, logiku, která začala prakticky fungovat v období po vítězství proletářské socialistické revoluce, kdy bolševická strana získala vedoucí úlohu čili monopol na politickou moc v sovětském státě; uvědomme si přece ještě jednou, že Lenin modeluje na začátku dvacátého století revoluční dělnickou stranu jako samosprávnou politickou organizaci, jde ovšem právě – a pouze! – o politickou samosprávnost, o samosprávnost uzavřenou v hranicích politiky – neboli procesu zobecňování vlastnicko-třídních zájmů a každodenní sociálně ekonomické praktické aktivity sociálních vrstev a skupin, jenž ve vývojové tendenci směřuje k nastolení politické státní moci čili stroje na potlačování jedněch druhými, podřizování jedněch druhým, organizace násilí a organizovaného násilí jedněch sociálně ekonomických a mocenských vrstev a skupin vůči druhým (i ta nejširší, čili revoluční, socialistická demokracie je tedy stát!), systému administrativní společenské správy umožňujícímu, aby kupříkladu určitá jedna sociálně ekonomická a sociálně politická vrstva kladla svůj zájem jako zájem celospolečenský, vydávala jej za zosobnění a ztělesnění „obecného blaha“ a „sociálního dobra“ – a právě zde spočívalo „čertovo kopýtko“ Leninova modelu revoluční dělnické strany.

V sovětském Rusku se krátce po říjnové revoluci rozpoutala občanská válka, během níž odešlo mnoho příslušníků klasického industriálního proletariátu z velkých průmyslových závodů, jenž byl třídně sociální základnou politiky bolševické strany, do rudé armády a velká část z nich na polích občanské války padla. Mnoho dalších tradičních průmyslových dělníků vstoupilo v těchto letech do stranického, státního, hospodářského, bezpečnostního atd., atp. řídicího aparátu, jak to vyžadovalo uchování a upevnění sotva zrozené státní politické moci dělníků a rolníků. Občanská válka způsobila hospodářský rozvrat a katastrofický pokles průmyslové výroby, takže se stalo, že ve státě diktatury proletariátu se, obrazně řečeno, veškerý proletariát téměř „rozplynul“ a zemi zalila vlna maloburžoazního živlu, což ohrožovalo politickou stabilitu sovětské moci a vládu komunistické strany. Před Sovětským svazem, jenž se v této konkrétně historické situaci stal státem diktatury proletariátu bez proletariátu, vyvstala objektivní potřeba urychlené socialistické akumulace peněžního kapitálu, aby bylo možné nejdříve obnovit průmyslovou výrobu na předválečné úrovni a poté industrializovat zemi, vybudovat těžký a strojírenský průmysl, na čemž závisela samozřejmě i obranyschopnost sovětského státu. A to velice rychlým tempem, vždyť rozvoj moderního průmyslu, na nějž měla Anglie asi tak tři sta let, Francie alespoň sto padesát let a Německo minimálně osmdesát roků, musela sovětská republika zvládnout nejpozději za deset či patnáct let. Carské samoděržaví, které nalézalo živnou půdu v hospodářské a politické moci feudálních velkostatkářů a černosotněnsky tmářské pravoslavné církve, bylo tak idiotsky tupé a prohnilé, do té míry prolezlé korupcí a byrokratismem, že ani na počátku dvacátého století nebylo schopno prosadit státní politiku, kterou v první polovině století šestnáctého prováděl v Anglii král Jindřich toho jména osmý: totiž uvolnění a odstranění sociálně ekonomických bariér bránících nastartování procesu prvotní akumulace kapitálu. A pokud v lůně carského despotického režimu i – v období po zrušení nevolnictví – vznikly zárodky kapitalistických výrobních vztahů a sociálně ekonomických forem výroby, jednalo se o monopolní kapitalismus primitivního, barbarského, asiatského typu v izolovaných průmyslových enklávách v některých velkých městech (které ovšem mohly mít podobu velkých průmyslových závodů, v nichž se monopolní kapitál a velkoburžoazní finanční oligarchie postaraly o to, že se v nich na jednom místě soustřeďovaly velké masy tradičních průmyslových dělníků, což napomáhalo revolučnímu politickému třídnímu

boji proletariátu proti carskému a buržoaznímu režimu); ani zárodečné buňky třídy ruské monopolní velkoburžoazie, ruských kapitalistických velkopřemyslníků a finančních magnátů, politicky a ideologicky rostlé s carským despotismem, které v útrokách polo-feudálních výrobních vztahů z této výrobně silové živné půdy vyrostly, nebyly schopny rozvinout proces kapitalistické akumulace tak, aby industrializoval celou zemi a carské policejné byrokratické impérium tak zůstávalo až do začátku první světové války civilizačně zaostalým zemědělským státem s drtivou převahou rolnického obyvatelstva a se slabě rozvinutým průmyslem, státem, v němž až říjnová proletářská socialistická revoluce musela provést buržoazně demokratický převrat v zemědělství a na vesnici a definitivně zlikvidovat feudální velkostatkářské a církevní soukromé vlastnictví půdy. A je samozřejmé, že v období po říjnové revoluci a obratu politické strategie bolševické strany k nové hospodářské politice, nebyli ani nepmani ve městech, v oblasti soukromokapitalistického průmyslu, obchodu a služeb či kulaci v zemědělské výrobě a na vesnici schopni rozvinout akumulaci peněžního kapitálu, čili přetavovat svoje finanční příjmy – vzniklé kupříkladu ze spekulace, šmelinářství a lichvaření – do sociálně ekonomické formy peněžního kapitálu, jenž by mohl industrializovat celou širou ruskou zemi a pozdvihnout ji na vyšší civilizační úroveň.

Za této konkrétně historické situace, kdy se nebylo možné spoléhat na brzké vítězství socialistické revoluce v průmyslově nejvyspělejších hospodářských státech, jako jsou Spojené státy, Anglie, Francie či Německo (ostatně není vůbec jasné, jak by v oné době mohl dejme tomu německý proletariát, pokud by udržel státní politickou moc, v procesu akumulace peněžního kapitálu a industrializace sovětské republiky konkrétně – a hlavně rychle – pomoci), existoval v „útrokách kolébky“, v níž se v důsledku ekonomického rozvratu způsobeného občanskou válkou nalézala třídně sociální diferenciace sovětského systému, pouze jeden sociálně politický subjekt, který byl schopen vlastně úplně znova vykovat souběžně s rozvojem masové strojové průmyslové výroby zároveň též masový růst klasické industriální dělnické třídy, jež by se stávala rozhodující společenskou výrobní silou: touto revoluční dějnotvornou silou se mohla stát jediné „politická třída“, jejíž mocenské a ideologické jádro tvořili právě profesionální revolucionáři z Leninova modelu marxistické revoluční strany, „politická třída“, která se v první vývojové etapě epochy soupeření dvou protikladných světových systémů, reálného socialismu s reálným kapitalismem, stala předvojem pokrokových sil epochy, nositelem dějnotvorné revoluční racionality.

Profesionální revolucionáři, kteří se utvářeli v revolučním politickém třídním boji proletariátu proti vykořisťovatelské podstatě kapitalistického systému a po vítězství proletářské revoluce si zprofesionalizovali vlastnické řízení a rozhodování za dělnickou třídu – je samozřejmé, že v jejím nejvlastnějším zájmu, vždyť dělnická třída v procesu nové industrializace teprve znovu vznikala! – ovšem zformovali svojí dějnotvornou aktivitou zároveň vlastnickou strukturu výrobních vztahů reálně existujícího předlistopadového socialismu, v níž to, co mělo být prvotní a základní (totiž vlastnická subjektivita dělnické třídy), se stalo druhotným a odvozeným, kdežto to, co mělo být druhotným a odvozeným (totiž vlastnické řízení a rozhodování pracovníků řídicího aparátu) se stalo prvotním a základním. Ve vlastnické struktuře výrobních vztahů sovětského (stalinského) modelu socialismu se každodenní vlastnické jednání pracovníků řídicího aparátu nikdy nestalo dílčí a podřízenou součástí celospolečensky dominující a sjednocující vlastnické subjektivity dělnické třídy, která se z toho důvodu nikdy nestala reálným subjektem rozvoje vlastnických vztahů reálného socialismu. Díky této vlastnické strukturaci výrobních vztahů se pracovníci organizačního a řídicího aparátu předlistopadového typu socialismu stávali nejenom politicky, leč též i sociálně ekonomicky, velice svéráznou a zvláštní společenskou třídou řídicího aparátu: „třídou-

netřídou“, „třídou-polotřídou“ vlastnicky velmi nesuverénních správců společenského bohatství, jejichž každodenní sociálně ekonomická praktická aktivita spočívala v neustálém kolísání mezi celospolečenskou funkcí a zveličováním lokální vlastnické funkce, mezi celospolečenským a zveličeně lokálním vlastnickým zájmem, což se zračilo v neúplném a nedokonalém zespolečenštění práce, výroby a výrobních prostředků. Současně zdůrazňujeme, že třída reálně socialistického řídicího aparátu nebyla v žádném případě třídou vykořisťovatelskou, v první etapě epochy soupeření dvou protikladných systémů byla třídou jednoznačně pokrokovou a revoluční coby politický a organizační předvoj pokrokových sil epochy; její revoluční sociálně historický a dějnotvorný potenciál se počal vyčerpávat až v období, kdy vznikla historická nezbytnost přejít od extenzivního k intenzivnímu typu hospodářského růstu, přeměnit vědu v přímou a bezprostřední výrobní sílu, vědeckotechnický a technologický pokrok ve zdroj společenského nadvýrobku.³

V důsledku toho, že reálně socialistická dělnická třída s jí vlastní celotřídní vlastnickou subjektivitou, objektivním zájmem na optimalizaci a souladu, optimální vzájemné návaznosti a propojenosti dílčích a částečných vlastnických funkcí a rolí, se nikdy nestala opravdovým subjektem rozvíjení vlastnických poměrů, nebyli ani příslušníci žádné vrstvy nebo skupiny politicko-ideologického, státně administrativního nebo ekonomicko-finančního řídicího a organizačního aparátu schopni pozitivně překonat stalinský model socialismu a předlistopadový socialismus vývojově ustrnul kdesi uprostřed mezi ještě třídně sociální strukturací společnosti a úplnou beztřídností. A jelikož zákonitost fungování a rozvoje vlastnické struktury každé společenskoekonomické formace spočívá v tom, že vlastnická funkce a role pracovníků řídicího aparátu je a musí zákonitě v každém společenském zřízení být dílčí a podřízenou, druhotnou a odvozenou součástí vlastnické subjektivity oné společenské třídy, jež vytváří základní sociálně ekonomickou identitu a kvalitu dané společenské formace, směřovalo zveličování potenciálně nespolečenské stránky vlastnické funkce a lokální vlastnické subjektivity především u „transformace schopných“ a „reformních“ složek třídy řídicího aparátu v procesu jejího sociálně ekonomického, politického a ideologického rozkladu a rozpadu, rozkladu celého výrobního způsobu předlistopadového modelu socialismu, k hledání a nalézání celospolečensky integrující sociálně ekonomické praktické aktivity nikoli v podobě posilování vlastnické subjektivity dělnické třídy formou rozvíjení účasti dělníků na vlastnickém řízení a rozhodování, jež by se počínalo v pracovních kolektivech a vrcholilo formováním samosprávných vlastnických a podnikatelských komplexů na nadnárodní a nadstátní úrovni, nýbrž naopak v oslabování a rozkladu společenského vlastnictví a dobudovávání oné celospolečensky dominující, určující a integrující vlastnické subjektivity v podobě vlastnických forem a struktur fungujících podle logiky soukromokapitalistického vlastnictví. Není vůbec náhodou, že ve všech zemích, ve kterých jsme v minulosti měli možnost sledovat proces rozpadu první historické formy socialismu a následné rekapitalizace, stály v jeho první fázi v čele komunistické strany, strany ovládané v průběhu první formy socialismu řídicím aparátem, jež musely v určité zlomové fázi rekapitalizačního procesu ztratit politickou moc, což se promítlo i do národnostních konfliktů a následného rozpadu řady bývalých socialistických států – viz Sovětský svaz, Jugoslávie, Československo; tím se opět projevila dialektika vzájemného zpětnovazebného působení vlastnické (potažmo mocenské, politické) – a organizačně technické (potažmo administrativně správní) – stránky a funkce společenského řízení.

Není divu, že proces rekapitalizace pod vedením komunistické strany probíhá již řadu let i v Číně. Rozvíjející se třída čínských velkoprůmyslníků a finančních magnátů zatím potřebuje organizačně technickou roli komunistické strany pro uchování územní

celistvosti čínského státu, aby měla šanci hrát v epoše globalizovaného kapitalismu úlohu globálního hráče, a proto si komunistická strana dosud v Číně uchovala politickou státní moc (a tím i politickou podporu většiny příslušníků dělnické třídy i sociálně ekonomických skupin a vrstev ostatních pracujících): zůstává ovšem otázka, co bude dál, jaká bude další vývojová fáze čínského rekapitalizačního procesu, v jehož průběhu je (alespoň zatím) zjevné, že základním specifikem „socialismu s čínskými zvláštnostmi“ je, že se nedokáže vymknout logice fungování sovětského druhu socialismu a vedení čínské komunistické strany nedovede ani nastínit projekt reformy organizace vlastnické struktury reálně socialistického způsobu výroby, natož aby jej dovedlo prakticky uskutečňovat?

Zvláště soudruzi, kteří náleží v KSČM k tak zvanému marxisticko-leninskému názorovému proudu, řečeno jinými slovy, hlásí se k ortodoxní verzi sociálně mytologické ideologie vládnoucí třídy řídicího aparátu stalinského modelu socialismu a do dneška nejsou schopni pochopit, že předlistopadová KSČ ztratila v sedmdesátých a osmdesátých letech s konečnou platností spojení s dělnickou třídou, pozbyla její důvěry a podpory právě v důsledku toho, že vlastnická subjektivita třídy řídicího aparátu se nestala dílčí a podřízenou součástí vlastnické subjektivity dělnické třídy, dělnická třída tak nebyla skutečným subjektem společenského rozvoje, neměla reálnou vedoucí úlohu při rozvíjení reálně socialistických výrobních vztahů, a tudíž byla pouze formálně vládnoucí třídou předlistopadového typu socialismu, o čemž se dělníci každodenně přesvědčovali na základě svých praktických zkušeností. Dělníci z ČKD Praha vypískali v listopadu 1989 během mítinku tehdejšího prvního tajemníka městského výboru KSČ v Praze Miroslava Štěpána a tato událost symbolicky předznamenala historickou politickou porážku komunistické strany v důsledku listopadového kontrarevolučního mocenského státního převratu, načež počal vážený soudruh Štěpán prohlašovat, že „československá dělnická třída zradila komunistickou stranu a socialismus“. Od vážených soudruhů Miroslava Štěpána či Jana Fojtíka nebylo lze zajisté čekat, že by se dokázali rozejít s ideologií své třídy, dospět k poznání, že příčina oné historické porážky spočívala v nich, ve svérázné, neúplně a nedokonale společenské, sociálně ekonomické (a tím i revoluční dějnotvorné) subjektivitě třídy, k níž oba vážení soudruzi ráčili náležet, avšak alespoň mladí sympatičtí jinoši – například ze Svazu mladých komunistů Československa, pokud ještě existuje –, kteří by nesmírně rádi tvořili řídicí aparát komunistické strany coby ideový a politický předvoj revolučního proletariátu, by snad mohli nahlédnout, že ožívování kultu Stalina a ortodoxní formy stalinistické ideologie obnovení vzájemné důvěry a spojení mezi komunistickou stranou a dělnickou třídou příliš nepomůže.⁴

Nelze se proto divit, že v důsledku sociálně ekonomických a mocensko-politických změn, které do strukturně systémového uspořádání české polistopadové společnosti přinesla sociální kontrarevoluce v první polovině devadesátých let, se politická strategie a taktika komunistické strany Čechů, Moravanů a Slezanů mohla (či vlastně musela) opírat o třídně sociální základnu, která byla složena pouze (či alespoň v převážné většině) z lidí, kteří zosobňovali a ztělesňovali tříšť vrstev a skupin rozkládající a rozpadající se třídy reálně socialistického řídicího aparátu – šlo například (a možná především) o lidi, co pracovali v aparátu politicko-ideologickém (neboli stranickém), bezpečnostním či armádním –, a z těch či oněch důvodů se nebyli schopni integrovat do vznikajícího systému mafiánsko-kleptokratického lumpenkapitalismu, stát se součástí formující se polistopadové kompradorské lumpenburžoazní vlastnické, finanční (příjmové) a mocenské oligarchie (mocensko-politické „elity“, pro niž by bylo možná daleko přesnější a případněji označení zločinecká sebranka!): jelikož například – zcela oprávněně! – pokládali vlnu odporného, nenávistného, primitivního a paranoidního

antikomunismu, jež se zdvihla v politicko-ideologické nadstavbě polistopadové společnosti, za pošlapávání smyslu svých životů, celoživotního pracovního úsilí. Uchování v názvu vyjádřené existence, početné členské základny i plošné organizační struktury komunistické strany se pro řadu těchto lidí stalo svého druhu sociální záchrannou sítí před pádem na společenské dno, a proto tito lidé, kteří se seskupili kolem komunistické strany, napomohli její transformaci z KSČ na KSČM a stali se tak v období po listopadu 1989 obhájci programové hodnotové orientace na sociální spravedlnost, revolučně demokratického překonání systému kapitalistického vykořisťování, sehráli významnou pokrokovou úlohu: díky jim dosud v srdci Evropy existuje komunistická strana, jež má tisíce aktivních členů, kteří jsou ochotni a schopni angažovat se pro ideály komunistické beztřídní společnosti, a to bez nároku na finanční odměnu, bez perspektivy osobního kariérního vzestupu, což je ve své sociálně ekonomické podstatě zvrhlém a zločinném lumpenkapitalistickém systému, v němž jsou peníze „až a teprve na prvním místě“, opravdový zázrak. Bez ohledu na vládnoucí nenávistnou, paranoidní a stupidní antikomunistickou ideologii a propagandu se také KSČM postupně dařilo od druhé poloviny devadesátých let dosahovat relativního úspěchu v parlamentních volbách a politický vliv její parlamentní frakce musely respektovat i ostatní parlamentní politické strany, jež prosazují třídní zájmy vládnoucí lumpenburžoazní finanční, majetkové a politické oligarchie.

Současně si ovšem dlužno uvědomit, že v procesu praktické realizace hodnotové a programové orientace na vybudování společnosti demokratického socialismu, se v rámci Komunistické strany Čech, Moravy a Slezska nemohly neprojevat iluze, mýty, myšlenková schémata a stereotypy sociálně mytologické vládnoucí předlistopadové třídy řídicího aparátu, neboť pod tlakem antikomunistické ideologické a propagandistické ofenzivy došlo u části členů a sympatizantů KSČM k ideovému vývoji, který až do dneška poznamenává vývoj KSČM a levice jako takové. Pod tlakem silné potřeby určité útěšné a obranné ideologie, jistého obranného a útěšného „náboženství“, jež by mohlo sloužit coby protiváha vládnoucímu antikomunismu, se někteří členové a sympatizanti komunistické strany v zemích koruny české – a to i ti, kteří měli kritické výhrady k předlistopadovému druhu socialismu – obrátili k ideologii vládnoucí třídy předlistopadového systému, která pod vlivem kontrarevolučního převratu mezitím procházela jistou zjednodušující nivelizací, při níž našla silné inspirace v původním a ortodoxním stalinismu. Tento příklon byl výrazně zesílen u řady zejména věkově starších členů a sympatizantů KSČM silným osobním pocitem urážky a znehodnocení vlastního celoživotního díla započatého v době, kdy byli mladí a nadšení a kdy se nový systém rodil v boji s kapitalismem. Tento pocit bránil a brání těmto členům a sympatizantům KSČM vnímat argumenty, jež zdůrazňují nezbytnost kritické reflexe vad reálně existujícího socialistického systému a vyvození příslušných závěrů z této reflexe pro vytyčení strategické orientace strany a formulování projektů socialismu nového, což až do dneška blokuje poznávací politickovýchovnou činnost strany i její schopnost oslovovat veřejnost.

Vývoj české polistopadové společnosti v devadesátých letech a na přelomu dvacátého a jedenadvacátého století skýtal svérázný, pozoruhodný a na první pohled paradoxní obraz: spolu s pokládáním základů „nevětraného smradlavého pelechů“ českého mafiánského lumpenkapitalismu – což první polistopadový prezident a „největší, nejgeniálnější dramatik“ všech dob, časů a historických epoch (a patrně i této a několika přilehlých galaxií) Václav Havel spolu s oficiální vládnoucí ideologií a propagandou v duchu idiotského paranoidního antikomunismu nazývali „vítězstvím pravdy a lásky nad lží a nenávistí“ – se v jejím rámci rozvíjel zvláštní historický úkaz, který dokládal aktivní zpětnovazebné působení společenského vědomí na společenské bytí: díky tomu,

že v běžném masovém vědomí početných neprivilegovaných sociálně ekonomických vrstev a skupin společnosti mafiánsko-kleptokratického lumpenkapitalismu přetrvávalo socialistické ideově politické uvědomění a myšlení v různých metamorfózách a pozůstatcích sociálně mytologické ideologie třídy řídicího aparátu reálného socialismu, zůstávala tato společenská třída reálnou sociálně politickou silou, i když již byly vytrhány sociálně ekonomické kořeny jejího třídního bytí. KSČM působila na politické scéně české polistopadové společnosti jako politický nástroj mocenských ambicí již zaniklé společenské třídy. Na tom by nebylo na první pohled nic špatného, vtip byl ovšem v tom, že tato třída již objektivně dohrála svou kdysi pokrokovou společenskou úlohu a uchování existence komunistické strany bylo „labutí písní“ její sociálně historické revoluční úlohy, neboť v sociálně ekonomické základně polistopadového systému pochopitelně scházely struktury a mechanismy, které by alespoň ve formě jednoduché reprodukce obnovovaly například u funkcionářů politicko-ideologického aparátu stalinského modelu socialismu jejich mocensko-politické, potažmo tedy i vlastnicko-třídní postavení. A tady se přibližně od roku 2010 začíná pro třídně sociální základnu KSČM rozvíjet příběh o šagrénové kůži, jež podle jednoho z Balzacových románů splní svému majiteli každé přání, postupně se však zmenšuje, až zmizí docela – a proto odkaz na pohádku divadla Jára Cimrmana, jež jsem k dané problematice uvedl v první části svojí „antianalytické“ studie, nelze v žádném případě pokládat za jakési její „znejasnění“.⁵

Pro československou společnost jako celek kontrarevoluční státní mocenský převrat způsobil v komunistické straně paradoxně revoluci, neboť umožnil, aby se z jejího nitra vynořily síly, jež dokázaly rozvíjet nestalinské pojetí marxismu a samosprávné modelování socialismu a daly vzniknout naději, že KSČM dokáže navázat na humanistické a demokratické tradice revolučního dělnického a socialistického hnutí, že se komunistické hnutí dokáže rozejít se stalinismem, jenž svými zločiny poskvřnil onu „rudou vlajku čistou, to avantgardní lidské znamení“ marxistického socialismu, o níž psal básník Stanislav Kostka Neumann. V první polovině devadesátých let tuto naději ohrožovalo v KSČM likvidátorství zprava hesly o „moderní levicové straně“, jež měla být „moderní“ tím, že se stane otevřeně prokapitalistickou a integruje se do politického systému sloužícího reprodukci hospodářské a politické moci vládnoucí mafiánsko-kleptokratické lumpenburžoazie. Toto nebezpečí se ještě do roku 1995 podařilo odrazit a překonat, vnitrostranické poměry v KSČM se stabilizovaly a strana díky rostoucím úspěchům v parlamentních volbách začala ve druhé polovině devadesátých let postupně rozšiřovat svůj politický vliv.

Na jaře roku 1999 rozpoutalo NATO zločinnou a špinavou imperialistickou agresivní válku proti Jugoslávii, která narazila na velmi silný odpor většiny české veřejnosti, bez ohledu na to, zda se odpůrci nespravedlivé imperialistické války hlásili politicky k levici, středu či pravici. Komunistická strana Čech a Moravy tehdy jako jediná parlamentní politická strana odsoudila bombardování Jugoslávie a postavila se zcela jednoznačně na stranu jugoslávského lidu vedoucího hrdinnou a spravedlivou válku za uchování územní celistvosti svého státu proti drtivé vojenské převaze severoatlantických válečných zločinců a masových vrahů, což vedlo přes zběsilou a nenávistnou antikomunistickou kampaň, kterou rozpoutaly oficiální sdělovací prostředky, k nenadálému a prudkému růstu volebních preferencí KSČM a projevilo se nakonec i v parlamentních volbách roku 2002, v nichž KSČM získala více než osmnáct procent hlasů. Před KSČM se tak na počátku nového století objevila reálná a jedinečná historická šance výrazně zvýšit na základě rozchodu se stalinským modelem socialismu a návratu k humanistickým a demokratickým tradicím mezinárodního revolučního dělnického a komunistického hnutí svůj ideový a politický vliv ve veřejnosti, zvláště mezi mládeží a levicovou

inteligenci, získat třídní zakotvení v občanské společnosti obnovením třídní spojení s dělnickou třídou, především pak navázáním kontaktu se zárodky kognitariárního proletariátu ve třídně sociální dělbě práce české polistopadové společnosti a samozřejmě i dále rozšířit voličskou základnu strany ve středních příjmových vrstvách.

Jak ovšem svého času napsal geniální ruský básník Alexandr Sergejevič Puškin: „šli gody, bur poryv mjatěžnyj rassejal prežnije měčty i ja zabyl tvoj golos něžnyj, tvoji něbesnyje čerty...“ Z hlubin stranických řad KSČM začali v krátké době – po parlamentních volbách v roce 2002, v nichž komunisté v podstatě zvítězili, jak tehdy prohlásil Václav Klaus – najednou povstávat lidé („obyčejní“ členové, ale i aktivisté a funkcionáři, teoretici „vědecké“ marxisticko-leninské filosofie i propagandisté), kteří hlasitě zahovořili o tom, že mezinárodní komunistické hnutí „je nezbytné očistit od oportunistů, revizionistů, odpadlíků a zrádců, v konečném důsledku pak zrušit závěry revizionistického dvacátého sjezdu KSSS z roku 1956 a očistit světlou historickou památku soudruha Stalina“. Je velmi příznačné, že mocensky nejvýznamnější pozice měli a mají tito vážení soudruzi, kteří by rádi každého zkoušeli z věrnosti ideálům marxismu-leninismu a proletářského internacionalismu, v Praze, kde má KSČM nejslabší volební výsledky, a v rámci Prahy na obvodě Praha 1, kde už dlouhou řadu let nemá KSČM ani zastoupení v obvodním zastupitelstvu. Takové prkotiny a přizemnosti z oblasti „špinavě trhovecké společenské praxe“, jako je obhajoba sociálních a ekonomických práv svých voličů působením v orgánech obvodního zastupitelstva, však ony vážené soudruhy samozřejmě nezajímaly a nezajímají, neboť jejich revoluční společenské a dějnotvorné poslání spočívá přece v odhalování oportunistů, revizionistů, odpadlíků a zrádců v komunistickém hnutí a nemilosrdném boji s nimi.

Tak se uvnitř KSČM zrodilo a počalo utěšeně růst likvidátorství, ideologicky inspirované, tak řečeno, „zleva“, likvidátorství mávající za zpěvu Internacionály rudými prapory, které spatřuje základní příčinu zhroucení a zániku vlastnicko-třídní a mocensko politické strukturace předlistopadového reálně existujícího socialismu ve „zradě Gorbačova“, strategický cíl politiky komunistické strany a společenský ideál vidí v obnovení stalinského modelu socialismu, založeném na státně administrativním zespolečnění práce, výroby a výrobních prostředků spolu s byrokratickým systémem plánovitěho řízení a zvláštním, zájmově dvojakým vlastnickém jednání pracovníků řídicího aparátu, jenž údajně představoval praktické ztělesnění kategorií a zákonitostí vědecké socialistické teorie, a tudíž byl jedinou možnou a reálnou formou socialistického uspořádání společnosti coby svého druhu „ztracený ráj lidského rodu“ – a samozřejmě důsledně odmítá samosprávný způsob organizace socialistických výrobních vztahů jakožto v nejlepším případě pouhý sociálně utopický projekt. Aktivní nositelé stalinistické ideologie v „ortodoxní a čisté podobě“, neboli ve smyslu zjevného obnovení kultu osobnosti Stalina v komunistickém hnutí, ovšem tvořili a tvoří v KSČM poměrně nepočetnou, byť velmi hlasitě křičící menšinu. Z toho důvodu se likvidátorství „zleva“, v němž se i u vrstev a skupin třídy reálně socialistického řídicího aparátu, které pomohly v české republice uchovat plošnou organizační strukturu komunistické strany, projevila neschopnost pozitivně překonat stalinský model socialismu, nakonec zračilo v ideologickém komplexu, v němž se v „soudružském objetí“ nalézaly „umírněná“ stalinsko-nestalinská ideologická ortodoxie s ideologií bezduchého účelového pragmatismu. Významnou neostalinskou součástí „levicového“ likvidátorství se též stala ideologie a propaganda obrany státní suverenity české republiky, a to v míře, která v dnešním globalizovaném světě neexistuje ani u takových států, jakými jsou USA či Německo, a obrana českých národních zájmů, jež nikdo neohrožuje: a zajisté též i obrana před nebezpečím ze strany arabských nebo černošských imigrantů, které je o to větší, že v naší zemi prakticky žádní imigranti nejsou.

Zosobněním stalinsko-neostalinské ortodoxie je doktor Josef Skála, jenž dovede rádooby radikálně revoluční, ortodoxně stalinistické názory a postoje – podstata jejich „radikální revolučnosti“ spočívá v tom, že zásadně odmítají pochopit, že „nový socialismus“ musí být alternativou, jak vůči kapitalismu, tak i vůči předlistopadovému typu socialismu, což znamená přijmout samosprávnou vizi socialismu, které se různí „veleknězi stalinismu“ hrozí víc než čert kříže a svěcené vody – pružně spojovat s úsilím o přeměnu komunistické strany v politickou organizaci, jež se bude v předvolebních kampaních chytat pro dosažení úspěchu ve volbách jakéhokoli hlasu, který je v momentálním běžném politickém uvažování a usuzování lidí masově rozšířen, ať budou jeho nositelé hlásat cokoli: kritiku evropské unie zleva i zprava nebo rasistické nálady vůči cikánům či přistěhovalcům z afrických či arabských zemí vyznávajícím muslimské náboženství. Politická frakce, která by si takovýmto způsobem monopolně přivlastnila řídicí rozhodovací struktury a mocenské funkce ve straně, jejíž členové by se stali tiše a nenápadně partokracií neboli vládci a pány strany, a to jak na úrovni vedení, tak i na úrovni okresního a krajského článku organizační výstavby KSČM, by mohla komunistickou stranu přeměnit v politickou sílu, jejíž představitelé by se dokázali integrovat do vlastnických a mocenských struktur kompradorského lumpenkapitalismu a ekonomicky zužitkovat případné mocenské pozice v souladu s osobními či skupinovými zájmy, aniž by se „zatěžovali“ s nějakou novou socialistickou revolucí, nebo aby vnášeli „socialistické prvky“ do společenského vývoje – a přitom by si mohli v očích veřejného mínění pěstovat propagandistický obraz „radikální levicové opozice proti establishmentu“, jejíž politické aktivitě by mohly napomáhat i militantně antikomunistické kampaně ve stylu oficiální vládní lumpenburžoazní ideologie, které by kultivovaly podhoubí stalinsko-neostalinského ideologického komplexu v řadách obyčejných členů strany českomoravských a slezských komunistů. Ideologii bezduchého účelového pragmatismu mezi funkcionáři ve vedení KSČM zosobňuje doktor Vojtěch Filip, jenž dovede pružně a operativně přecházet od názoru, podle něhož je pro komunistickou stranu nejrevolučnější vizí budoucnosti společenského rozvoje odmítání jakékoli takové vize, neboť zásadní ideové spory by prý stranu politicky rozvracely, s rozumováním o leninské materialistické dialektické logice jakožto teorii poznání zákonitostí společenského vývoje, čímž pro něj nepředstavuje zásadní problém provozovat funkci předsedy strany jako „přidruženou výrobu“ k činnosti své advokátní kanceláře.⁶

V „Komunistickém manifestu“ je zmínka o tak zvaném „feudálním socialismu“. K „feudálním socialistům“ náleželi například ve Francii někteří spisovatelé, básníci, novináři nebo političtí aktivisté, kteří i v době po krachu politiky restaurace feudalismu, stále nazírali na společenský život a rozvoj kategoriální světonázorovou optikou vlastnických a mocenských zájmů poražené feudální společenské třídy – přestože viděli, že rolníci ani v oblastech, v nichž v období jakobínské vlády propukala kontrarevoluční povstání, nemají zájem znovu robotovat pro svou, „láskyplnou boží moudrostí jim seslanou“, vrchnost a opět jí platit poddanské dávky –, a tak se pustili do kritiky systému kapitalistického vykořisťování, v níž ovšem vyčítali buržoazii nejvíc to, že provozuje vykořisťovatelské soukromé vlastnictví jiným způsobem než feudálové, čímž plodí revoluční proletariát, společenskou třídu, která vyhodí do povětří celý starý vykořisťovatelský společenský řád, a počali se chytat dynamicky se rozvíjejícího dělnického hnutí. V období, kdy bylo revoluční socialistické hnutí klasického industriálního proletariátu na vzestupu, nebyla epizoda s „feudálním socialismem“ ničím jiným než groteskní fraškou, neboť, jak píše Marx a Engels, „aristokraté mávali proletářskou žebráckou mošnou jako praporem, aby za sebou shromáždili lid. Kdykoli

je však následoval, spatřil na jejich zadku staré feudální erby a rozutekl se s hlasitým a neuctivým chechtotem“.⁷

To, co bylo v první polovině devatenáctého století groteskní fraškou, se v první čtvrtině století jedenadvacátého v podmínkách politické strany, jejíž třídně sociální základnou je stále a pouze bývalá vládnoucí třída řídicího aparátu, která již třicet let neexistuje ve smyslu aktivního a činného třídně sociálního bytí a vlastně již téměř ani fyzicky, opakuje díky „likvidátorství mávajícím rudým praporem“, které se vtělilo do vládnoucího ideologického komplexu stalinsko-neostalinské ortodoxie a bezduchého účelového pragmatismu, spíše jako tragédie. Komunistická strana Čechů, Moravanů a Slezanů se přitom, jak jsme již zmínili, oficiálně hlásí k programu zahrnujícímu hodnotové orientace, které vyjadřují momenty pojetí socialismu odpovídajícího potřebám jedenadvacátého století. Jedná se především o hodnotové zaměření na rozvíjení samosprávného vlastnického a podnikatelského ekonomického sektoru, jenž překračuje třídně sociální horizont výrobních vztahů a vlastnických struktur kapitalistické občanské společnosti. Značná část členů, aktivistů, funkcionářů, teoretiků a propagandistů KSČM se však s těmito hodnotovými orientacemi na samosprávné vidění socialistického společenského uspořádání – čili s programem své vlastní politické strany! – neztotožňuje, ale naopak je rozhodně odmítá, a jejich přijetí v první polovině devadesátých let chápe v nejlepším případě jako „indiánskou lest“, která umožnila zachování legální existence strany, zabránila jejímu zákazu a rozpuštění v období vlny nejzuřivějšího antikomunismu, a proto i návrhy na „aktualizaci, inovaci a modernizaci“ stávajícího programu, které se objevily v průběhu několika posledních let, se zcela pohybují v rámci dominujícího stalinsko-neostalinského a pragmaticky účelového ideologického komplexu, což zapříčinilo, že politická strana českomoravských a slezských komunistů nebyla schopna obnovit spojení s dělnickou třídou, třídně sociální zakotvení v sociálně ekonomických skupinách a vrstvách tradičního průmyslového dělnictva, jak tomu bylo v dobách první buržoazní republiky, za druhé světové války i dlouhou dobu po únoru čtyřicátého osmého roku, a, což je zvláště ostudné, přenechala ideový a politický vliv v profesně zaměstnaneckých vrstvách vědecko-inženýrského a počítačově informačního proletariátu maloburžoazní (či spíše lumpenburžoazní) pirátské straně.

V této konkrétně historické situaci neexistuje žádné „zázračné“, účinné a rychle či téměř okamžitě působící řešení, jak se zajisté upřímně domnívá celá řada navrhovatelů změn ve vedení KSČM, výběr se omezuje pouze na řešení více či méně relativně špatná. Dle mého upřímného přesvědčení by bylo relativně nejhorším řešením zvolit do čela strany váženého doktora Josefa Skálu, na něhož se, jak se mi alespoň zdá, plně hodí Talleyrandův výrok o Bourboncích z období restaurace: „nic nezapomněli, ničemu neporozuměli a ničemu se nenaučili!“. Stačí se začíst do kteréhokoli z novinářských článků veleváženého pana doktora a kandidáta věd, jenž náležel k čelným představitelům normalizačního režimu sedmdesátých a osmdesátých let, jež národ odmítl v listopadu 1989, do statí, které jsou složeny z patetických, rádoby revolučně znějících, ve skutečnosti však, a to ještě v lepším případě, zcela bezobsažných frází, které ovšem vážený pan doktor, jak se lze dosti oprávněně domnívat, pokládá za znak „vysoce kultivovaného novinářského stylu“.

V „Pamětech Antonína Novotného“ se uvádí, že když se v průběhu „obrodného procesu“ v roce 1968 aktivizovala skupina starých libeňských komunistů, zakládajících členů komunistické strany, v čele s Josefem Jodasem, jež kritizovala politickou linii Dubčekova vedení z údajně „ultrakonzervativních ideologických pozic“ – neboli zcela a naprosto oprávněně! – za politický oportunismus, vyjádřil v té době již bývalý prezident Novotný svůj postoj k činnosti této skupiny slovy: „Nepochybuji, že bychom si rozuměli.

Já se na to musím však dívat takto: Jestli Jodasovo hnutí může pro KSČ něco vykonat, tak já nemám právo to ohrozit. Já jsem prozatím mrtvý člověk, mé spojení s nimi by kompromitovalo jejich činnost. Víte, co by to bylo za šlágr pro revizionisty, že se Jodas paktuje s Novotným? Křičeli by, že chystáme znovu padesátá léta, spojili by se proti nám od leva do prava!“⁸

Je převelice zvláštní, že bývalý frézař a soustružník z ČKD Praha dokázal projevit více politického rozumu a státnického politického rozhledu než kandidát věd, jenž nechápe, že, chce-li vskutku prospět komunistické straně, o čemž ani na sekundu nepochybuji, měl by se o to pokoušet spíše cestou využití svých nesporných vynikajících znalostí anglického jazyka v nějaké funkci v rámci zahraničního oddělení KSČM nebo v podobě kandidatury do evropského parlamentu. Velevážený pan doktor by mohl argumentovat svou angažovaností na levicovém diskusním internetovém fóru, které usiluje o restartování komunistického hnutí v českých zemích. Jest zajisté pravdou, že z počítačové klávesnice a mikrofonu vzešlo v internetových video diskusích od pana doktora Skály pro komunistickou stranu v zemích koruny české mnoho politického dobra, dovolím si však vyslovit dosti pravděpodobnou hypotézu, že kdyby pan doktor Skála připojil k dosavadním politickým aktivitám i předsednickou funkci v čele KSČM, bylo by toho politicky dobrého až moc. A čeho je moc, toho je příliš, jak praví známé lidové úsloví.

Domnívám se, že relativně nejméně špatným řešením by bylo odstoupení celého dosavadního vedení strany, načež by do vedoucích stranických pozic nastoupili mladí lidé ve věku maximálně do pětatřiceti let. Je samozřejmé, že ani u tohoto řešení není zajištěn okamžitý kladný politický účinek. V několika zasedáních Rady CSTS jsem navrhoval, že by v čele takové skupiny mohla stanout inženýrka Konečná, která mi svým zjevem připomíná slečnu Bernadet z „Teorie velkého třesku“: schází jí pouze vyšší, tenčí a pronikavější hlásek, aby mohl být její hlasový projev naprosto neodolatelný. V současnosti se ale zdá, že europoslankyně Konečná se chce spíše věnovat práci v evropském parlamentě než politické aktivitě v českých komunistických luzích a hájích, z čehož plyne, že by v čele nového „mládežnického“ vedení KSČM mohl být nějaký hoch z rozumnější části mladých funkcionářů – to znamená z těch, jejichž názory nejsou až tak ortodoxně (neboli idiotsky primitivně) stalinistické –, kteří se politicky angažují na okresní či krajské úrovni organizační struktury strany: napadá mne kupříkladu Filip Zachariáš nebo Michal Klusák z Prahy 10.

Zdá se být zajisté logické a přirozené, že by strana českých, moravských a slezských komunistů měla usilovat o zachování (a samozřejmě postupné vylepšování svých politických pozic, ideového a politického vlivu v parlamentě, krajských a místních zastupitelstvích. Skromně se však domnívám, že pro KSČM mělo být snad ještě větší prioritou znovuzískání třídně sociální základny své politiky v profesně zaměstnaneckých skupinách klasického industriálního proletariátu a třídně sociální zakotvení v proletariátu kognitariárním. K dosažení tohoto strategického politického cíle vede podpora všech snah o rozvíjení samosprávného vlastnického a podnikatelského sektoru, rozvoj podílu zaměstnanců na vlastnickém řízení a spolurozhodování, vytváření právních a politických podmínek pro formování třídy samosprávných vlastníků v třídně sociální diferenciaci kapitalistického systému, neboť každodenní samosprávné vlastnické jednání lidí v objektivní sociálně ekonomické roli námezdně pracujících nevládníků výrobních prostředků v nich formuje ideově politické uvědomění, které překračuje logiku fungování kapitalistického soukromého vlastnictví, aniž by bylo nezbytné vnášet do mas pracujících takové uvědomění pomocí nových „profesionálních revolucionářů“, kteří by se opět stali zárodečnou mocensko-politickou formou třídy řídicího aparátu, jež by prakticky zpředmětňovala reálně existující socialismus jako

přechod od kapitalismu ke kapitalismu. Pozitivní řešení otázky třídně sociálního zakotvení v masách tradičních a kognitariálních dělníků otevírá KSČM cestu k postupnému opětovnému zlepšování výsledků v parlamentních a krajských volbách, opačný výsledek vede přímou cestou na smetiště dějin.

Odkazy na citovanou literaturu, poznámky

-----

1) Viz Lenin, V. I.: Co dělat?, Vybrané spisy sv. 1; Svoboda, Praha 1975, str. 265-442. Viz též Lenin, V. I.: Krok vpřed, dva kroky vzad, tamtéž, str. 477-691. Srovnej též Dějiny Všesvazové komunistické strany (bolševiků), stručný výklad; Svoboda, Praha 1950, například str. 30-56.

2) O teorii Roberta Michelse o „železném zákoně oligarchickém“ viz příslušnou stat' na nezávislé internetové encyklopedii.

3) Viz Heller, J.: Socialistická dělnická třída jako subjekt společenského vlastnictví v podmínkách staré společenské dělby práce; Filozofický časopis číslo 5/1983, str. 657-679. Viz též Heller, J.: Aktuálnost Marxova a Engelsova pojetí vztahu vlastnictví a dělby práce; Filozofický časopis číslo 3/1985, str. 313-336. Srovnej Heller, J. – Neužil, F.: Kdopak by se Marxe bál?; Futura 2011, například str. 199-276.

4) Viz tamtéž. K vývoji v Číně viz Bondy, E.: Neuspořádaná samomluva; Nakladatelství L. Marek, Brno 2002, str. 5-142.

5) Ke třem odstavcům textu naší studie mezi čtvrtou a pátou poznámkou viz Neužil, F.: Současné dění v KSČM, neopublikovaná třístránková stat' z března roku 2004. Viz též Neužil, F.: Marxistická filosofie musí odpovídat na nové výzvy doby, článek o pěti stranách z června roku 2004, jež v oné době – už si ale nevzpomínám, kterého dne – opublikovaly Haló noviny. Oba dva články tedy spatřily světlo světa dávno před tím, než se na politické scéně objevilo Ano jistého lidumilného miliardára (rok 2011 či 2012) a dokonce ještě před tím, než se stal doktor Vojtěch Filip předsedou KSČM (říjen 2005). O Balzacových románech lze nalézt stat' na nezávislé internetové encyklopedii.

6) Srovnej Heller, J.: Komunistické hnutí u nás zase jednou za rozcestím, tento článek, jež má objem 27 stran, napsal autor v listopadu 2009, a to pod pseudonymem Jan Roháč z Dubé.

7) Srovnej Marx, K. – Engels, F.: Manifest komunistické strany, čtvrtý díl Sebraných spisů; SNPL, Praha 1958, str. 451-452.

8) Černý, R. (Rudolf): Antonín Novotný: pozdní obhajoba (hovory s mužem, který nerad mluvil); Nakladatelství Kiezler Publisher, s. r. o., Praha 1992, str. 53. (O Jodasově skupině viz tamtéž, například str. 33-35 a str. 79 či str. 91). Okrajová poznámka: krátce po vstupu vojsk armád pěti států Varšavské smlouvy v čele s armádou sovětskou na území Československa v noci z dvacátého na jedenadvacátého srpna 1968 Antonín Novotný údajně prohlásil: „Armády Varšavského paktu přijely do Prahy se zastaralými zbraněmi, pane Černý. I když jejich bojová technika je na nejvyšší úrovni, tak je bezmocná proti mikrofону, rotačce, televizní kameře. Jen sledujte, jak s nimi umí naše

reakce zacházet – ta dokázala udělat z veřejného mínění takovou houfnici, proti které jsou balistické střely bezmocné...“ (Černý, R.: citovaná práce, str. 80, šířeji viz například str. 79-83). Tento postřeh bývalého dělnického prezidenta naprosto vyvrací „moudra“ rozličných havlofašistických „učenců“ a dalších současných „intelektuálních celebrit“, které ještě dnes, více než padesát let po těchto událostech, publikují na internetu články, podle nichž byl Antonín Novotný „nevzdělaný a hloupý člověk“.

V prosinci 2020 a lednu 2021 zpracoval PhDr. František NEUŽIL.